

Απόψεις για την ενίσχυση του πλαισίου που διέπει την ανάπτυξη του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου στα πιστωτικά ιδρύματα – Αναθεώρηση της ΠΔ/ΤΕ 2438/1998*

ΤΟΥ ΓΕΩΡΓΙΟΥ Ι. ΠΑΣΧΑ

Γενικού Διευθυντή Εσωτερικού Ελέγχου – Επιθεώρησης της ΕΤΕ

Α. Η έκδοση της ΠΔ/ΤΕ 2438/1998 (εφεξής Πράξη) συντέλεσε ώστε να διαμορφωθεί για πρώτη φορά μια ενιαία αντίληψη στα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας μας για τις βασικές αρχές λειτουργίας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου (εφεξής ΣΕΕ), κάτι που στις λοιπές χώρες με ανεπτυγμένα χρηματοπιστωτικά συστήματα ήταν ήδη επαρκώς θεσμοθετημένο. Δεδομένου ότι ως ΣΕΕ ορίζεται το σύνολο των πολιτικών, πρακτικών και διαδικασιών που διέπουν την οργάνωση και λειτουργία ενός οργανισμού, σημειώνουμε ότι τα πιστωτικά ιδρύματα στην Ελλάδα, σχεδόν από την ίδρυσή τους, είχαν αναπτύξει ΣΕΕ διαφορετικά, εν γένει, μεταξύ τους και προσαρμοσμένα στις ανάγκες του καθενός από αυτά.

Η Πράξη συντέλεσε ώστε να αναπτυχθεί κοινή γλώσσα επικοινωνίας στα ιδρύματα του χρηματοπιστωτικού τομέα, για θέματα του ΣΕΕ, καθώς και σύγκλιση του τρόπου οργάνωσης και λειτουργίας τους, θέτοντας ελάχιστα πρότυπα για την ανάπτυξη του ΣΕΕ σε καθένα από αυτά, καθώς και κριτήρια για την αξιολόγηση της επάρκειάς του. Επιπλέον, μερίμνησε ώστε να διενεργείται ανεξάρτητη και συστηματική αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του ΣΕΕ, ενισχύοντας το ρόλο της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης (εφεξής ΜΕΕ) στα πιστωτικά ιδρύματα. Κατά την άποψή μας, η ανάθεση στα πιστωτικά ιδρύματα της αρμοδιότητας για την ανάληψη πρωτοβουλιών, βάσει συγκεκριμένων κανόνων, για την ανάπτυξη ενός επαρκούς και αποτελεσματικού ΣΕΕ και ενός μηχανισμού συστηματικής και ανεξάρτητης αξιολόγησής του, συνεισφέρει στη δημιουργία μιας επιπλέον ασφαλιστικής δικλείδας, μέσω της οποίας ενισχύεται η εύρυθμη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων, αλλά και η ασφαλής λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

* Το ως άνω κείμενο συντάχθηκε σε συνεργασία με τους κ.κ. Νικόλαο Κουτρούλη, Ειδικό Συνεργάτη και Κωνσταντίνο Α. Ντόστογλου, Επιθεωρητή.

Αξίζει να υπενθυμίσουμε ότι κύριος σκοπός λειτουργίας του ΣΕΕ σε ένα πιστωτικό ίδρυμα είναι η επίτευξη των ακόλουθων στόχων:

- (α) η συνεπής υλοποίηση της επιχειρησιακής του στρατηγικής με την αποτελεσματική χρήση των διαθέσιμων πόρων,
- (β) η συστηματική παρακολούθηση και αντιμετώπιση των αναλαμβανόμενων κινδύνων και η διαφύλαξη των περιουσιακών του στοιχείων,
- (γ) η διασφάλιση της πληρότητας και αξιοπιστίας των στοιχείων και πληροφοριών που απαιτούνται για τον ακριβή και έγκαιρο προσδιορισμό της οικονομικής του κατάστασης και την παραγωγή αξιόπιστων λογιστικών καταστάσεων,
- (δ) η συμμόρφωση με το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία του, καθώς και με τους πάσης φύσεως εσωτερικούς κανονισμούς του.

Β. Αν και η εν λόγω Πράξη αποτέλεσε, για τα δεδομένα της εποχής της, μία καινοτόμο προσέγγιση, κυρίως για θέματα διαχωρισμού καθηκόντων (segregation of duties), ανάθεσης αρμοδιοτήτων/ευθυνών (accountability), και ανάπτυξης ελεγκτικών μηχανισμών (internal controls), θεωρούμε ότι δεν κάλυπτε - ή δεν καλύπτει πλέον - επαρκώς όλα τα σημαντικά ζητήματα που αφορούν στο σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΣΕΕ στα πιστωτικά ιδρύματα, όπως οι περιπτώσεις που οι δραστηριότητές τους διεκπεραιώνονται μέσω θυγατρικών εταιρειών τους, οι οποίες ενδέχεται να δραστηριοποιούνται και σε χώρες εκτός Ελλάδος. Επίσης, δεν αντιμετωπίζονται οι περιπτώσεις που το πιστωτικό ίδρυμα δραστηριοποιείται και σε μη αμιγώς χρηματοπιστωτικές εργασίες, μέσω θυγατρικών εταιρειών, η ύπαρξη των οποίων έχει ουσιαστική επίπτωση στις ενοποιημένες οικονομικές καταστάσεις του.

Επιπλέον, στο διάστημα που μεσολάβησε από την έκδοση της Πράξης, εκδόθηκαν νομικές πράξεις που επηρέασαν το σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΣΕΕ και αφορούσαν σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης και παραγωγής οικονομικής πληροφόρησης (π.χ. Ν. 3016/2002, Αποφ. Επιτρ. Κεφαλ. 5/204/2000, Ν. 3229/2004 & Ν 3301/2004). Παράλληλα, διαμορφώνονται διεθνώς εξελίξεις (π.χ. Βασιλεία II, Οδηγίες για τα Συστήματα Πληρωμών), των οποίων οι κατευθύνσεις υλοποίησης είναι, σε μεγάλο βαθμό, γνωστές και αναμένεται να επηρεάσουν με την εφαρμογή τους το ΣΕΕ στα πιστωτικά ιδρύματα.

Αξίζει να σημειώσουμε ότι όλα τα νέα κείμενα που αφορούν σε θέματα συμμόρφωσης επιδιώκουν να καθορίσουν μάλλον το κατά περίπτωση πλαίσιο βασικών αρχών, παρά συγκεκριμένες διαδικασίες που πρέπει να ακολουθηθούν. Αυτό, κατά την άποψή μας, αντικατοπτρίζει την τάση για έκδοση οδηγιών και κατευθυντήριων γραμμών εκ μέρους των Εποπτικών Αρχών που συμβάλλουν στην "αυτορρύθμιση" (self-regulation) των χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων, που, όπως έχει δείξει η διεθνής εμπειρία, είναι ο πλέον αποτελεσματικός τρόπος για την οργάνωση και λειτουργία των οργανισμών του σύνθετου πλέον χρηματοπιστωτικού τομέα, σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο περιβάλλον.

Γ. Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω, θεωρούμε αναγκαία, πλέον, την εξέταση από την Κεντρική Τράπεζα, ως αρμόδια Εποπτική Αρχή, της αναθεώρησης των υφιστάμενων, στην Πράξη, κατευθύνσεων συμμόρφωσης, αλλά και τη θέσπιση νέων, προκειμένου, μέσω του νέου κειμένου που θα εκδοθεί, να συνεχίζει να επιτυγχάνεται η εύρυθμη λειτουργία των πιστωτικών ιδρυμάτων και η ασφαλής λειτουργία του χρηματοπιστωτικού συστήματος.

Ειδικότερα, κρίνουμε σκόπιμο το νέο κείμενο να συγκεντρώσει υπό μορφή βασικών αρχών όλες τις νομικές πράξεις και οδηγίες που κυκλοφόρησαν ή αναμένεται να κυκλοφορήσουν μετά την έκδοση της Πράξης, παρέχοντας ταυτόχρονα επαρκείς κατευθύνσεις στους χρηματοπιστωτικούς ομίλους, ώστε να αναπτύξουν πολιτικές, πρακτικές και διαδικασίες, ανάλογες του εύρους των δραστηριοτήτων τους, για το σκοπό επίτευξης των στόχων του ΣΕΕ, οι οποίες θα ενισχύουν, μεταξύ άλλων, τους θεσμούς:

- (α) της εταιρικής διακυβέρνησης,
- (β) της παραγωγής αξιόπιστης και έγκαιρης πληροφόρησης προς τους μετόχους-επενδυτές, και
- (γ) της ασφαλούς και αποτελεσματικής λειτουργίας των χρηματοπιστωτικών ομίλων.

Στο πλαίσιο αυτό, πιστεύουμε ότι έχουν δημιουργηθεί πλέον οι κατάλληλες προϋποθέσεις για την ομοιόμορφη αντιμετώπιση των θεμάτων που αφορούν στις αρμοδιότητες, στην οργάνωση και στον τρόπο λειτουργίας του Διοικητικού Συμβουλίου, της Επιτροπής Ελέγχου, της Διοίκησης, της Δραστηριότητας Διαχείρισης Κινδύνων και της Δραστηριότητας Εσωτερικού Ελέγχου στα πιστωτικά ιδρύματα που είναι μητρικές εταιρείες χρηματοπιστωτικού ομίλου, ο οποίος περιλαμβάνει και ετερογενείς δραστηριότητες (όχι αμιγώς του χρηματοπιστωτικού φάσματος).

Ειδικότερα, κρίνουμε ότι κατά την αναθεώρηση της ΠΔ/ΓΕ πρέπει να αντιμετωπιστούν, μεταξύ άλλων, τα ακόλουθα:

1. Σύστημα Εσωτερικού Ελέγχου σε επίπεδο τραπεζικού ομίλου

Λαμβάνοντας υπόψη τα προαναφερθέντα, θεωρούμε ότι στη νέα Πράξη θα πρέπει να γίνει σαφής αναφορά στην ανάγκη ανάπτυξης, με μέριμνα του πιστωτικού ιδρύματος, ΣΕΕ σε επίπεδο Ομίλου, αλλά και σε καθεμία εκ των εταιρειών του, περιλαμβανομένων και εκείνων που ασκούν μη αμιγώς χρηματοπιστωτικές δραστηριότητες. Έχοντας υπόψη τα προβλεπόμενα από την ήδη ισχύουσα Πράξη, θεωρούμε ότι το Διοικητικό Συμβούλιο του πιστωτικού ιδρύματος οφείλει να μεριμνά, ενώ η Διοίκησή του να είναι αρμόδια για την ανάπτυξη και τη λειτουργία ενός επαρκούς, αποδοτικού και αποτελεσματικού ΣΕΕ σε επίπεδο Ομίλου. Περαιτέρω, σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα θα πρέπει να αναπτυχθούν οι κατάλληλες διαδικασίες, τόσο από το Διοικητικό Συμβούλιο, όσο και από τη Διοίκηση, προκειμένου να καθίσταται δυνατόν να διαπιστώνεται από τρίτους (π.χ. αρμόδιες Εποπτικές Αρχές, εξωτερικούς ελεγκτές), η εκπλήρωση των σχετικών καθηκόντων των ως άνω οργάνων διοίκησης των πιστωτικών ιδρυμάτων.

Στο πλαίσιο αυτό θεωρούμε ότι, τουλάχιστον μια φορά το χρόνο, το Διοικητικό Συμβούλιο θα πρέπει να διαμορφώνει άποψη για την επάρκεια, αποδοτικότητα και αποτελεσματικότητα του ΣΕΕ σε επίπεδο ομίλου. Επιπλέον, η Διοίκηση θα πρέπει να μεριμνά ώστε να αναπτυχθούν οι κατάλληλες πολιτικές, πρακτικές και διαδικασίες, μέσω των οποίων θα ενημερώνεται για θέματα σχεδιασμού και εφαρμογής του ΣΕΕ στον όμιλο, προκειμένου να ενημερώνει σχετικά το Διοικητικό Συμβούλιο.

Αναγνωρίζοντας ωστόσο την ύπαρξη τραπεζικών ομίλων με σημαντικό αριθμό εταιρειών, θεωρούμε ότι το νέο κείμενο θα πρέπει να παρέχει τη δυνατότητα στη Διοίκηση να ενημερώνεται, αλλά και να ενημερώνει το Διοικητικό Συμβούλιο της μητρικής εταιρείας, για τα εν λόγω θέματα, βάσει κάποιου κριτηρίου σημαντικότητας (on a materiality basis), για το οποίο θα πρέπει να δοθούν συγκεκριμένες κατευθυντήριες οδηγίες από την Εποπτική Αρχή.

Πέραν των παραπάνω και για το σκοπό της υποβοήθησης της Διοίκησης στη διαμόρφωση άποψης σχετικά με το βαθμό συμμόρφωσης, αφενός με το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τις εταιρείες του Ομίλου και αφετέρου με τους εσωτερικούς κανονισμούς που διέπουν τη λειτουργία τους, θα πρέπει να εξεταστεί η θεσμοθέτηση Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης (Compliance Unit), κάτι που αποτελεί διεθνή πρακτική. Ο επικεφαλής της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης (Compliance Officer) θα πρέπει να αναφέρεται απευθείας στη Διοίκηση, ενώ θα πρέπει να καθοριστούν επαρκώς οι βασικές αρχές που θα διέπουν τη δραστηριότητα, τόσο του ιδίου, όσο και της Μονάδας Κανονιστικής Συμμόρφωσης, σύμφωνα με το σχετικό κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας.

Τέλος, θεωρούμε ότι έχουν ωριμάσει πλέον και στη χώρα μας οι συνθήκες για την καθιέρωση ενός ενιαίου πλαισίου καταγραφής και αξιολόγησης του ΣΕΕ, τόσο σε επίπεδο ομίλου, όσο και σε κάθε εταιρεία αυτού, ανάλογου με εκείνα που έχουν υιοθετηθεί διεθνώς (π.χ. COSO). Κρίνουμε ότι με τον τρόπο αυτό θα υποβοηθηθούν αφενός τα αρμόδια συλλογικά όργανα και οι μονάδες των εταιρειών του ομίλου και αφετέρου οι Εποπτικές Αρχές στο έργο τους.

2. Επιτροπές του Διοικητικού Συμβουλίου

Για την υποβοήθηση του ως άνω έργου του Διοικητικού Συμβουλίου, κρίνουμε σκόπιμο να θεσμοθετηθεί η Επιτροπή Αμοιβών (Remuneration Committee) και να ενισχυθούν οι αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου στο πιστωτικό ίδρυμα.

Συγκεκριμένα, θεωρούμε ότι έργο της Επιτροπής Αμοιβών του πιστωτικού ιδρύματος πρέπει να αποτελεί η αξιολόγηση των ανώτατων Διευθυντικών στελεχών του και η επικύρωση του ύψους των πάσης φύσεως αμοιβών τους, ενώ ως προς τα ανώτατα διευθυντικά στελέχη των εταιρειών του ομίλου πρέπει τουλάχιστον να λαμβάνει γνώση των αμοιβών τους. Στην Επιτροπή Αμοιβών, σύμφωνα και με τη διεθνή πρακτική, σκόπιμο είναι να μετέχουν μη εκτελεστικά και ανεξάρτητα μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου.

Η Επιτροπή Ελέγχου του πιστωτικού ιδρύματος, λόγω του σημαντικού ρόλου που διαδραματίζει στη λειτουργία του ΣΕΕ, αλλά και για λόγους εναρμόνισης με τις τελευταίες εξελίξεις σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης που αφορούν τις εισηγμένες στο ΧΑ εταιρείες, προτείνουμε να αποτελείται πλέον από μη εκτελεστικά μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου. Ακόμη, κρίνουμε ότι τουλάχιστον ένα από αυτά πρέπει να διαθέτει επαρκή κατάρτιση και εμπειρία σε θέματα ελέγχου λογιστικών καταστάσεων τραπεζικών οργανισμών. Επιπλέον, πρέπει να εξεταστεί κατά πόσον άλλα μέλη της Επιτροπής πρέπει να διαθέτουν γνώσεις και εμπειρίες που σχετίζονται με άλλες σημαντικές δραστηριότητες του πιστωτικού ιδρύματος (π.χ. θέματα διαχείρισης κινδύνων).

Επίσης, θεωρούμε ότι οι βασικές αρμοδιότητες της Επιτροπής Ελέγχου του πιστωτικού ιδρύματος ως μητρικής εταιρείας του ομίλου, θα πρέπει να εμπλουτιστούν ώστε να περιλαμβάνουν τα παρακάτω:

(α) Την διαμόρφωση άποψης, μέσω των εκθέσεων της Μονάδας Εσωτερικής Επιθεώρησης του πιστωτικού ιδρύματος, σχετικά με την αξιολόγηση της επάρκειας και αποτελεσματικότητας του Συστήματος Εσωτερικού Ελέγχου σε επίπεδο ομίλου, και ειδικότερα των πολιτικών, πρακτικών και διαδικασιών που αφορούν σε θέματα εταιρικής διακυβέρνησης.

(β) Την διατύπωση άποψης για την επιλογή των ορκωτών ελεγκτών, των εξωτερικών συμβούλων-ελεγκτών, τον προσδιορισμό του εύρους του έργου τους, καθώς και τα θέματα των αμοιβών τους.

(γ) Την μέριμνα για την ανάπτυξη διαύλων πληροφόρησης (whistle blowing information), μέσω των οποίων οι υπάλληλοι της εταιρείας μπορούν, χωρίς να αποκαλύπτονται τα στοιχεία τους, να ενημερώνουν τα μέλη της Επιτροπής για οποιαδήποτε αντικανονική ενέργεια υποπίπτει στην αντίληψή τους κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και ειδικότερα για τις ενέργειες εκείνες που έχουν επίπτωση στην κατάρτιση των οικονομικών καταστάσεων.

Στο βαθμό που η Επιτροπή Ελέγχου θα ασκεί τις παραπάνω αρμοδιότητες με αποτελεσματικότητα, θα παρέχεται η δυνατότητα στο Διοικητικό Συμβούλιο να αξιολογεί την πληρότητα της ενημέρωσης που λαμβάνει για τα εν λόγω θέματα από τη Διοίκηση.

3. Πλαίσιο διαχείρισης κινδύνων

Λαμβάνοντας υπόψη τις κατευθύνσεις για το σχεδιασμό και την εφαρμογή του ΣΕΕ σχετικά με θέματα διαχείρισης κινδύνων, όπως προκύπτουν από τις οδηγίες του νέου Συμφώνου της Επιτροπής της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια, θεωρούμε ότι το νέο κείμενο της Πράξης θα πρέπει να περιγράφει ένα επαρκές πλαίσιο Αρχών, βάσει του οποίου οι Διοικήσεις των πιστωτικών ιδρυμάτων θα δημιουργήσουν επαρκείς δομές σε επίπεδο ομίλου, που θα διευκολύνουν την ανάπτυξη: (α) των κατάλληλων πολιτικών, πρακτικών και διαδικασιών για τον εντοπισμό, τη μέτρηση, την παρακολούθηση και τη διαχείριση όλων των αναλαμβανόμενων κινδύνων που συνδέονται με τις δραστηριότητες και τις στρατηγικές επιλογές του πιστωτικού ιδρύματος και του ομίλου, και (β) ενός Συστήματος Εσωτερικής Αξιολόγησης της Κεφαλαιακής Επάρκειας (ΣΕΑΚΕ) σε επίπεδο πιστωτικού ιδρύματος και ομίλου.

Κατά την άποψή μας, οι εν λόγω δομές αφορούν στη θεσμοθέτηση των, προαιρετικών στην υφιστάμενη Πράξη, Επιτροπών Διαχείρισης Κινδύνων (Risk Management Committee) και Διαχείρισης Ενεργητικού-Παθητικού (ALCO) και στην ενίσχυση των αρμοδιοτήτων της Μονάδας Διαχείρισης Κινδύνων. Θεωρούμε ότι οι εν λόγω Επιτροπές πρέπει να συνδράμουν τη Διοίκηση, διατυπώνοντας κατάλληλες εισηγήσεις σε αυτήν, προκειμένου να αναπτυχθεί και να εφαρμοστεί στο πιστωτικό ίδρυμα και στον όμιλο κατάλληλο πλαίσιο για τη διαχείριση των κινδύνων. Έχοντας υπόψη ότι, βάσει της συνήθους πρακτικής για τις αρμοδιότητες των εν λόγω Επιτροπών, δεν αξιολογείται το σύνολο των κινδύνων που αναλαμβάνονται από το πιστωτικό ίδρυμα και τον όμιλο (π.χ. κίνδυνοι από τη λειτουργία των μηχανογραφικών συστημάτων, κίνδυνοι που συνδέονται με την εφαρμογή των διαδικασιών κατάρτισης οικονομικών καταστάσεων και ενημέρωσης των επενδυτών), θεωρούμε χρήσιμη τη θεσμοθέτηση Επιτροπών, οι οποίες θα επιλαμβάνονται των προαναφερθέντων σημαντικών θεμάτων, σε κάθε πιστωτικό ίδρυμα.

Αν και με την υφιστάμενη Πράξη θεσμοθετήθηκε η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων, εντούτοις δεν αναγνωριζόταν επαρκώς ο σημαντικός ρόλος που αυτή διαδραματίζει στη δραστηριότητα διαχείρισης των κινδύνων, κυρίως του πιστωτικού, του λειτουργικού και του κινδύνου αγοράς. Ως εκ τούτου, το νέο κείμενο πρέπει να διαμορφώνει ένα επαρκές πλαίσιο που θα διευκολύνει το έργο της Μονάδας, ειδικότερα ως προς:

- (α) τη μέτρηση των εν λόγω κινδύνων, καθώς και τον υπολογισμό και την παρακολούθηση της κεφαλαιακής επάρκειας του πιστωτικού ιδρύματος και του ομίλου,
- (β) την παρακολούθηση της τήρησης του εγκεκριμένου πλαισίου ανάληψης κινδύνων από το πιστωτικό ίδρυμα και τον όμιλο,
- (γ) το πλαίσιο συνεργασίας της με τις υπόλοιπες Μονάδες του πιστωτικού ιδρύματος για την υποβολή προτάσεων προς τις προαναφερθείσες Επιτροπές, σχετικά με την υιοθέτηση υποδειγμάτων για τη μέτρηση των κινδύνων και την επικαιροποίηση των χρησιμοποιούμενων παραμέτρων σε αυτά.

Θεωρούμε ότι, για τη διευκόλυνση του έργου της, η Μονάδα Διαχείρισης Κινδύνων της μητρικής εταιρείας θα πρέπει να είναι αρμόδια για την εποπτεία και το συντονισμό της δραστηριότητας των αντίστοιχων Μονάδων στις θυγατρικές εταιρείες του ομίλου.

Τέλος, κρίνουμε σκόπιμο να ενσωματωθούν στο νέο κείμενο, οδηγίες που θα αφορούν στα ποιοτικά κριτήρια, που πρέπει να πληρούνται από τα πιστωτικά ιδρύματα για την ανάπτυξη και την υιοθέτηση εσωτερικών υποδειγμάτων για τη μέτρηση των κινδύνων αγοράς, πιστωτικού και λειτουργικού.

4. Μονάδα Εσωτερικής Επιθεώρησης

Συνεκτιμώντας τα παραπάνω, κρίνουμε απαραίτητο στο κείμενο της νέας Πράξης να ενισχυθεί το υφιστάμενο πλαίσιο αρμοδιοτήτων της ΜΕΕ του πιστωτικού ιδρύματος, λαμβάνοντας για το σκοπό αυτό υπόψη το σχετικό κείμενο της Επιτροπής της Βασιλείας.

Ειδικότερα, θεωρούμε ότι πρέπει να διασαφηνιστεί ότι η αποστολή της ΜΕΕ του πιστωτικού ιδρύματος συνίσταται στη συστηματική και ανεξάρτητη αξιολόγηση του ΣΕΕ του πιστωτικού ιδρύματος και του ομίλου, προκειμένου να διατυπώνει αντικειμενική και ανεξάρτητη άποψη προς το Διοικητικό Συμβούλιο για την επάρκεια, αποτελεσματικότητα και αποδοτικότητα του ΣΕΕ. Η διατύπωση αυτή αφορά κυρίως στην παροχή υπηρεσιών διασφάλισης (assurance) προς το Διοικητικό Συμβούλιο και είναι σύμφωνη με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές και τα πρότυπα εσωτερικού ελέγχου. Για το σκοπό της εκπλήρωσης της εν λόγω αποστολής με αποτελεσματικότητα, η ΜΕΕ του πιστωτικού ιδρύματος πρέπει να είναι αρμόδια για την εποπτεία και το συντονισμό της δραστηριότητας των αντιστοίχων Μονάδων στις εταιρείες του ομίλου.

Έχοντας υπόψη τα παραπάνω, αλλά και όσα έχουν διατυπωθεί στο Ν. 3016/2002 και την Απόφαση Επιτροπής Τραπεζικών & Πιστωτικών Θεμάτων 154/2003, θεωρούμε ότι η εποπτεία της δραστηριότητας της ΜΕΕ του πιστωτικού ιδρύματος πρέπει να ασκείται από το Διοικητικό Συμβούλιο, μέσω της Επιτροπής Ελέγχου, προς το οποίο, εξάλλου, πρέπει να αναφέρεται ο επικεφαλής της ΜΕΕ. Επίσης, για την αποτελεσματική εκπλήρωση της αποστολής της, θεωρούμε ότι στο νέο κείμενο πρέπει να διατυπώνεται ρητά ότι υφίσταται πλαίσιο συνεργασίας και γραμμές επικοινωνίας με τη Διοίκηση του πιστωτικού ιδρύματος και με τα Διοικητικά Συμβούλια και τις Επιτροπές Ελέγχου των λοιπών εταιρειών του ομίλου. Ακόμη, πρέπει να προβλέπεται η δυνατότητα παροχής συμβουλευτικών υπηρεσιών από τη ΜΕΕ για θέματα ανασχεδιασμού της οργάνωσης και της λειτουργίας του ΣΕΕ, τόσο στο πιστωτικό ίδρυμα όσο και σε επίπεδο ομίλου (π.χ. παροχή συμβουλών για την υιοθέτηση ελεγκτικών διαδικασιών σε περιπτώσεις αναδιοργάνωσης και επέκτασης των δραστηριοτήτων του ομίλου, περιλαμβανομένων και των περιπτώσεων συγχωνεύσεων και εξαγορών).

Παράλληλα και ενόψει της ανάγκης εναρμόνισης του ΣΕΕ με τις απαιτήσεις που προκύπτουν από το νέο Σύμφωνο της Βασιλείας για την Κεφαλαιακή Επάρκεια, στη νέα Πράξη πρέπει να προσδιοριστεί με σαφήνεια το πλαίσιο αρμοδιοτήτων της ΜΕΕ για τη συστηματική και ανεξάρτητη αξιολόγηση της δραστηριότητας διαχείρισης κινδύνων στον όμιλο, από όπου θα προκύπτει και το πλαίσιο συνεργασίας της με τις Μονάδες Διαχείρισης Κινδύνων. Ειδικότερα, θεωρούμε ότι πρέπει να διασαφηνιστεί κατά πόσον η ΜΕΕ είναι αρμόδια να πιστοποιεί, κατά τις αξιολογήσεις που διενεργεί, τις διαδικασίες και τις μεθοδολογίες/υποδείγματα που χρησιμοποιούνται, αφενός για τον υπολογισμό της έκθεσης σε κίνδυνο (αγοράς,

πιστωτικό, λειτουργικό) που απορρέει από τις δραστηριότητες του ομίλου και αφετέρου για τον υπολογισμό των κεφαλαιακών απαιτήσεων στον όμιλο. Επιπλέον, σκόπιμο είναι να θεσπιστούν κριτήρια και να δοθούν κατευθύνσεις, βάσει των οποίων η ΜΜΕ θα αξιολογεί την πληρότητα, εγκυρότητα και επικαιρότητα των πληροφοριακών στοιχείων και αναφορών που γνωστοποιούνται από το πιστωτικό ίδρυμα και τις εταιρείες του ομίλου προς κάθε κατεύθυνση.

Επίσης, και εφόσον υιοθετηθεί η προαναφερθείσα πρότασή μας για το θεσμό του Compliance Officer, πρέπει να καθοριστεί το πλαίσιο των αρμοδιοτήτων και υποχρεώσεων της ΜΕΕ για θέματα ελέγχου της συμμόρφωσης του πιστωτικού ιδρύματος και των εταιρειών του ομίλου με το θεσμικό και κανονιστικό πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους.

Τέλος, στο νέο κείμενο πρέπει να καθοριστεί πλαίσιο συνεργασίας της ΜΕΕ με τους εξωτερικούς ελεγκτές των εταιρειών του Ομίλου (π.χ. συντονισμός ελεγκτικών δραστηριοτήτων, διάυλοι επικοινωνίας για την άμεση αντιμετώπιση θεμάτων), καθώς και με τις αρμόδιες κατά τόπους Εποπτικές Αρχές. Σχετικές κατευθύνσεις δίνονται σε κείμενα της Επιτροπής της Βασιλείας.

Όπως ήδη έχουμε προαναφέρει, θεωρούμε ότι έχουν δημιουργηθεί οι προϋποθέσεις για την κατάρτιση ενός νέου κειμένου που θα αντικαταστήσει την ΠΔ/ΤΕ 2438/98. Κατά την άποψή μας, το νέο κείμενο πρέπει να είναι σύμφωνο με τις διεθνείς βέλτιστες πρακτικές που αφορούν σε Συστήματα Εσωτερικού Ελέγχου και να αφορά σε Χρηματοπιστωτικούς Ομίλους Ετερογενών Δραστηριοτήτων. Αναγνωρίζοντας ότι ενδέχεται να μην είναι εφικτό από όλα τα πιστωτικά ιδρύματα της χώρας να συμμορφωθούν άμεσα με τις συναφείς οδηγίες, θεωρούμε ότι πρέπει να δίνεται σε αυτά η δυνατότητα, εφόσον δεν συμμορφωθούν, να εξηγήσουν τους λόγους της μη συμμόρφωσής τους, προκειμένου να λάβουν τη σχετική έγκριση από την Εποπτική Αρχή (comply or explain).

Τέλος, θεωρούμε ότι, σε μεταγενέστερο χρόνο, θα ήταν χρήσιμη η έκδοση από την Κεντρική Τράπεζα, σε συνεργασία με την Ένωση Ελληνικών Τραπεζών και τα πιστωτικά ιδρύματα, συμβουλευτικών κειμένων σχετικά με το προτεινόμενο για τη χώρα μας βέλτιστο πλαίσιο πολιτικών για τα επιμέρους θέματα που θα θίγονται στο κείμενο της νέας Πράξης.